

Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Навчально-науковий інститут права та політології
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

**СУСПІЛЬНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ
ВИКЛИКІВ**

Освітньо-наукової програми «Політологія»

Рік навчання 3 , семестр 5
(Вступ 2025 р.)

Форма навчання: очна (денна, вечірня) / заочна

Галузь знань

*С Соціальні науки,
журналістика, інформація
та міжнародні відносини*

Спеціальність

С2 Політологія

Освітній рівень

*третій (освітньо-науковий)
рівень вищої освіти*

**Назва кафедри
та викладач /
викладачі**

Кафедра політичних наук

Викладач: Карнаух Анна Анатоліївна

Інформація про викладача на сайті Інституту: <https://kpn.fpsp.npu.edu.ua/1-sklad-kafedri?showall=&start=5>

E-mail: a.a.karnaukh@udu.edu.ua

**I. Основна
мета/цілі
навчання**

полягає у формуванні у здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти системного, критичного та міждисциплінарного розуміння процесів суспільних трансформацій у контексті сучасних глобальних викликів, а також розвиток здатності до самостійного наукового аналізу, інтерпретації та прогнозування соціально-політичних, економічних і безпекових змін

**II. Місце
навчальної
дисципліни в
освітній програмі**

Навчальна дисципліна вибіркова

Вибіркова частина

Шифр у навчальному плані СВ 01

<i>III. Обсяг навчальної дисципліни</i>	<i>Форма навчання</i>	<i>Очна (денна/вечірня)</i>	<i>Заочна</i>
	<i>Кількість кредитів</i>	3	3
	<i>Загальна кількість годин</i>	90	90
	<i>Лекційні заняття</i>	10	4
	<i>Семінарські/практичні заняття</i>	26	4
	<i>Самостійна робота</i>	54	82

IV. Короткий зміст навчальної дисципліни

Модуль I. Теоретико-методологічні засади суспільних трансформацій

Тема 1. Суспільні трансформації як наукова проблема.

Тема 2. Глобалізація як фактор суспільних змін.

Тема 3. Методологія дослідження суспільних трансформацій.

Модуль II. Безпековий вимір суспільних трансформацій.

Тема 4. Сучасні безпекові виклики: природа та класифікація.

Тема 5. Політична та національна безпека в умовах трансформацій.

Тема 6. Інформаційна, кібер- та гуманітарна безпека.

Тема 7. Роль міжнародних інституцій у забезпеченні безпеки.

Модуль III. Прикладні аспекти трансформацій у глобальному середовищі.

Тема 8. Трансформації політичних систем і режимів.

Тема 9. Соціально-економічні трансформації.

Тема 10. Україна в умовах глобальних і безпекових викликів.

Детальна інформація з навчальної дисципліни викладена на освітній платформі Moodle:

<https://dle.udu.edu.ua/course/view.php?id=803>

V. Результати навчання

РН06. Критично аналізувати та узагальнювати результати власних досліджень і доробок інших дослідників у контексті всього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної наукової проблеми.

РН07. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.

РН09. Вміти застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.

VI. Порядок та

Форми і методи поточного контролю

критерії оцінювання

<i>Поточний контроль</i>	<i>Максимальні бали за виконання робіт здобувачами: опитування на семінарському занятті (усне, письмове); участь у дискусії, обговоренні; доповіді; підготовка і презентація реферату; науково-творчі роботи; заліковий тест.</i>
<i>Підсумковий контроль</i>	<i>залік</i>

Система оцінювання знань аспірантів з дисципліни включає поточний, модульний та підсумковий контроль знань. Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, семінарських занять. Модульний контроль проводиться з урахуванням даних поточного контролю за відповідний модуль і має на меті оцінку результатів знань здобувача після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля. Підсумковий контроль проводиться у формі заліку чи іспиту, визначеного робочим навчальним планом у терміни, передбачені графіком навчального процесу. Підсумковий семестровий контроль – це підсумкове оцінювання навчальних досягнень здобувачів за семестр, що визначає рівень загального розуміння логіки курсу, умінь синтезувати набуті знання, і передбачає перевірку оволодіння здобувачами програмним матеріалом навчальної дисципліни в цілому та сформованості відповідних знань, умінь, навичок і набутих компетентностей як результатів опанування навчального курсу.

На початку вивчення навчальної дисципліни здобувач повідомляють про наявність робочої навчальної програми (силабусу), про кількість змістових модулів, зміст, форми проведення контролю та критерії їх оцінювання. При поточному контролі оцінці підлягають: рівень знань, умінь і навичок аспірантів, продемонстрований у відповідях і виступах; активність при обговоренні питань; результати виконання завдань самостійної роботи тощо.

Семестровий екзамен – це форма підсумкового контролю рівня оволодіння здобувачем програми навчальної дисципліни за семестр, що проводиться як контрольний захід під час екзаменаційної сесії. При підсумковому семестровому контролі у формі екзамену підсумкова оцінка за опанування курсу визначається як сума результатів поточного та підсумкового оцінювання (екзамену). Зокрема, за виконання завдань поточного контролю здобувач може набрати 0-60 балів, за виконання завдань підсумкового контролю (екзамену) – 0-40 балів, так що максимальний загальний бал оцінювання складає 100 балів. Результати поточної успішності враховуються, якщо здобувач вищої освіти набрав 35 і більше балів, в іншому разі він не допускається до складання екзамену і має пройти повторне вивчення курсу. У відомості обліку успішності з навчальної дисципліни проставляються зведені дані за 100-бальною шкалою, за національною шкалою ЄКТС (A, B, C, D, E, FX, F).

Якщо навчальна дисципліна вивчається протягом 2-х і більше семестрів з підсумковим контролем у формі екзамену, то в підсумковій оцінці враховуються середній бал за результатами поточної успішності в усіх семестрах, в яких вивчалася навчальна дисципліна, та результати екзамену. Зокрема, успішність в усіх семестрах оцінюється від 0 до 100 балів.

Якщо здобувач вищої освіти не з'явився на екзамен або залік, у відомості обліку успішності навпроти його прізвища поряд з результатом поточної успішності в колонці «Оцінка за екзамен» робиться запис - «не з'явився». Якщо здобувач не з'явився з поважної причини, він складає підсумковий семестровий контроль викладачу в порядку, визначеному деканатом факультету/директоратом інституту.

Якщо за результатами підсумкового семестрового контролю здобувач одержав незадовільну оцінку, у нього виникає академічна заборгованість з цієї навчальної дисципліни, яку можна ліквідувати повторно склавши семестрову атестацію до

початку наступного навчального семестру у визначені деканом факультету/директором інституту терміни. Повторне складання екзаменів допускається не більше двох разів з кожної навчальної дисципліни: перший раз викладачу, другий – комісії, яка створюється за розпорядженням декана факультету/директора інституту у складі: завідувача кафедри, викладача, який проводив заняття з цього освітнього компонента, та викладача освітнього компонента, який не проводив заняття в цій групі.

Якщо здобувач не погоджується з оцінкою підсумкової атестації, він може в день оголошення результатів подати в дирекцію/деканат апеляційну заяву. Наступного дня проводиться засідання апеляційної комісії. Про порядок складання екзаменів, перескладання і оскарження результатів див. Положення про організацію освітнього процесу в УДУ імені Михайла Драгоманова

Критерії оцінювання

Під час усних відповідей:

• повнота розкриття питання; • логіка викладення, культура мовлення; • впевненість, емоційність та аргументованість; • використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо); • аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Під час виконання письмових завдань:

• повнота розкриття питання; • цілісність, систематичність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки; • акуратність оформлення письмової роботи; • підготовка матеріалу за допомогою комп'ютерної техніки (комп'ютерних технологій), різних технічних засобів (плівок, слайдів, приладів, схем тощо).

Рівень відповідності критеріям

Творчий рівень (90 – 100 балів). Здобувач виконав програму навчальної дисципліни повністю, вільно володіє навчальним матеріалом, успішно і креативно розв'язує завдання різних видів складності, аргументовано висловлює свої думки, займається самоосвітою, може брати активну участь в наукових проєктах і конкурсах.

Високий рівень (80 – 89 балів). Здобувач виконав програму навчальної дисципліни в повному обсязі, володіє навчальним матеріалом у межах програми навчальної дисципліни, виконав завдання до кожної теми, проте у відповідях допускає деякі неточності.

Достатній рівень (70 – 79 балів). Здобувач виконав програму в повному обсязі, але нерівномірно володіє навчальним матеріалом, здатний його аналізувати, проте не може сформулювати висновки досить ґрунтовно.

Задовільний рівень (65 – 69 балів). Здобувач загалом виконав програму, але більшість тем засвоїв поверхово.

Низький рівень (60 – 64 балів). Здобувач засвоїв теми з навчальної дисципліни, але дуже поверхово, володіє навчальним матеріалом на елементарному рівні і фрагментарно, не може самостійно викласти зміст більшості питань курсу.

Незадовільний рівень:

35 – 59 балів з можливістю повторного складання. Здобувач частково виконав програму, не засвоїв більшості тем програми курсу, володіє елементарними знаннями з навчальної дисципліни, не вміє логічно, послідовно, грамотно висловлювати думку;

0 – 34 балів з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни. Здобувач не виконав більшості завдань програми, не володіє навчальним матеріалом.

VII. Політика курсу

Консультації проводяться за графіком консультацій кафедри. Про потребу в консультації здобувач повідомляє напередодні. Обсяги, терміни і порядок відпрацювань: відпрацювати пропуски здобувач може в години консультацій; доскласти/перескласти завдання може протягом двох тижнів після пари, на якій воно мало бути зараховане; за доскладання й перескладання робіт (якщо здобувач не наводить поважних причин порушення вимог) оцінка за роботу може бути знижена.

Особливості оцінювання. Максимальні бали за виконання робіт здобувачами: опитування (усне, письмове) – 5 балів; участь у дискусії, обговоренні – 5 балів; доповіді – 10 балів; підготовка і презентація реферату – 10 балів; науково-творчі роботи – 15 балів; заліковий тест – 30 балів.

*Здобувачам можуть зараховуватися бали за неформальну освіту (участь у професійних семінарах, вебінарах, тренінгах тощо) з відповідних тем курсу (замість окремих видів практичної чи самостійної роботи з курсу). Для цього здобувачі мають представити сертифікат учасника/учасниці і підготувати короткий звіт-аналіз опрацьованих питань.

Політика навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності та визначається системою вимог, які ставляться до здобувачів вищої освіти в УДУ імені Михайла Драгоманова.

VIII. Основні інформаційні ресурси

1. Воронкова В. Г. Становлення інформаційного суспільства як цивілізаційної парадигми розвитку сучасної України за доби глобалізації: теоретико-методологічні та праксеологічні виміри : монографія. Запоріжжя : ЗДА, 2017. 270 с.

2. Карнаух А., Вовк Б. Глобалізаційні виклики та глобальні проблеми сучасного світу // Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 22. Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін [Відп. ред. О.В. Бабкіна]. Випуск 35: збірник наукових праць. – Київ : Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024. – 146 с. – С. 97 – 108.

3. Карнаух А. А., Шевчук З. Ю. Інформаційна війна на сучасному етапі розвитку суспільства. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова: Економіка і право. 2015. Вип. 29. С. 98–103.

4. Національна безпека України в умовах сучасних викликів. Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Чернігів, 22 серпня 2023 року). Чернігів : ГО «Науково-освітній інноваційний центр суспільних трансформацій», 2023. 109 с.

5. Ткачук Т. Ю. Державна політика у сфері забезпечення інформаційної безпеки на сучасному етапі. Інформаційна безпека в сучасному світі та її вплив на конституційний лад в Україні: теорія й практика: матеріали

-
- всеукраїнської конференції (м. Івано-Франківськ, 20 червня 2019 року) / упорядник В. І. Розвадовський. Івано-Франківськ: ВДНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» 2019. 116 с.
6. Тихомиров О. О. Права людини: інформаційний вимір: монографія. Одеса : Вид-во «Юридика», 2023. 304 с.
7. Шаульська, Л. В., Чорна, Н. П., & Федашко, Т. (2024). Соціально-економічна трансформація суспільства та її вплив на поведінку суб'єктів господарювання. Актуальні питання економічних наук, (3-4). <https://doi.org/10.5281/zenodo.14876660>
8. Хмельников А. Соціально-економічні трансформації як чинник підвищення інституційної спроможності локального політичного менеджменту. Вісник Регіональні студії. 2023. No 32. С. 83-90.
9. Якушко І. Сутність та особливості цифрової трансформації. Проблеми перспективи економіки та управління. 2021. No 4(28) [URL:http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/262608.7](http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/262608.7)
10. Flew T. Globalization, neo-globalization and postglobalization: The challenge of populism and the return of the national. *Global Media and Communication*. 2020. Vol. 16. Iss. 1. P. 19–39.
11. Robinson D. 15 Biggest Environmental Problems of 2024. *Earth*. 03.01.2024. URL: <https://earth.org/thebiggest-environmental-problems-of-our-lifetime/>

Інтернет-ресурси:

1. Інтернет-представництво Форуму Нового світового урядування. URL: <http://www.world-governance.org>
2. Наукова бібліотека УДУ імені Михайла Драгоманова. URL: <https://lib.udu.edu.ua/>
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
4. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого. URL: <http://nplu.org/>
5. Офіційний сайт Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України/ URL: <http://www.ipiend.gov.ua/>
6. Сайт Національного інституту стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/>
7. Фонд «Демократичні ініціативи» // Веб-сайт/ URL: <http://dif.org.ua/ua/>

Обговорено та затверджено на засіданні кафедри політичних наук протокол № 5 від 30 грудня 2025 р.